

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

МІЖНАРОДНІ КОНТРАКТИ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	29 "Міжнародні відносини"
Спеціальність	292 "Міжнародні економічні відносини"
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	"Міжнародний бізнес"

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробники:
к.е.н., доцент

_____

Олександр МІШИН

д.е.н., професор

_____

Тетяна ЧЕЧЕТОВА-ТЕРАШВІЛІ

Завідувач кафедри
міжнародних економічних
відносин

_____

Ірина ОТЕНКО

Гарант програми

_____

Наталія ПАРХОМЕНКО

Харків
2023

ВСТУП

В умовах глобалізації економіки, розвитку міжнародних економічних відносин актуальною є активізація зусиль з укладання та організації виконання міжнародних контрактів. Від змісту контрактів, дотримання їх структури, правильності вибору та чіткості формулювання базових умов постачання, рівня деталізації вимог до організації постачання товарів чи надання послуг залежить ефективність зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу.

Мета навчальної дисципліни: надання здобувачам вищої освіти можливості опанування теоретичних засад та набуття практичних навичок укладання та організації виконання міжнародних контрактів.

Завдання дисципліни полягають у наданні можливості здобувачів набути досвіду:

визначення місця міжнародних контрактів у зовнішньоекономічній діяльності підприємства;

організації підготовки та укладання міжнародних контрактів із застосуванням цифрових технологій;

організації виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу;

застосування Інкотермс у діяльності підприємства;

виконання валютно-фінансових, транспортних та економічних умов міжнародних контрактів.

Об'єктом вивчення дисципліни є процес підготовки, укладання та виконання міжнародних контрактів.

Предметом вивчення дисципліни є організаційні засади підготовки й укладання міжнародних контрактів та валютно-фінансові, транспортні й економічні умови їх виконання.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH4	СК9
PH5	СК8
PH9	СК5
PH13	СК6
PH16	ЗК1, СК9
PH17	СК10
PH19	СК3, СК5, СК6, СК9
PH20	СК13, СК15
PH22	ЗК12, СК15
PH27	СК8
PH29	СК12

де, ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин

СК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

РН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

PH13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

PH16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

PH17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

PH19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

PH20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

PH22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

PH27. Застосовувати набуті знання для розв'язання прикладних завдань в сферах планування, аналізу, організації та контролю міжнародного бізнесу.

PH29. Приймати та обґрунтовувати управлінські рішення щодо створення та діяльності підприємницьких структур, сприяння інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні засади укладання міжнародних контрактів

Тема 1. Міжнародні контракти в зовнішньоекономічній діяльності

1.1. Поняття про міжнародні контракти. Визначення понять "контракт", "міжнародний контракт". Поняття про міжнародний контракт купівлі-продажу.

1.2. Функції, правові та економічні ознаки міжнародних контрактів. Функції міжнародних контрактів. Правові ознаки міжнародних контрактів. Економічні ознаки міжнародних контрактів. Принципи укладання міжнародних контрактів.

1.3. Нормативно-правове забезпечення укладання міжнародних контрактів. Законодавство з питань зовнішньоекономічної діяльності. Законодавство з питань укладання зовнішньоекономічних (міжнародних) контрактів.

Тема 2. Види міжнародних контрактів

2.1. Класифікація міжнародних контрактів. Види міжнародних контрактів: за типом оформлення; залежно від предмету міжнародного контракту; залежно від термінів виконання: разові і з періодичним виконанням; за формою оплати.

2.2. Характеристика різних видів контрактів. Контракти купівлі-продажу, бартерні, лізингові, аутсорсингові, реекспортні, реімпортні міжнародні контракти.

2.3. Типові міжнародні контракти. Поняття про типовий контракт. Порядок розроблення типових міжнародних контрактів. Робота Європейської економічної комісії з розробки типових контрактів.

Тема 3. Структура та зміст міжнародних контрактів

3.1. Основні умови міжнародних контрактів. Положення "Про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)". Обов'язкова інформація, що має відображатися у міжнародних контрактах.

3.2. Структура міжнародних контрактів. Розділи міжнародних контрактів. Зміст міжнародних контрактів за розділами. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість та якість продукції. Термін та умови поставки. Ціна і загальна сума контракту. Умови платежів. Приймання-здача товару. Гарантії, претензії щодо кількості та якості. Упаковка і маркування. Страхування. Форс-мажорні обставини. Санкції та рекамації. Арбітраж. Юридичні адреси сторін.

3.3. Додаткові умови міжнародних контрактів. Умови залучення субвиконавців контракту, агентів, перевізників, визначення норм навантаження (розвантаження), умови передачі технічної документації на товар, збереження торгових марок, порядок сплати податків, мит, зборів, різного роду захисні застереження, можливість та порядок внесення доповнень та змін до контракту.

Тема 4. Організація підготовки та укладання міжнародних контрактів із застосуванням цифрових технологій

4.1. Етапи підготовки та укладання міжнародних контрактів. Порядок підготовки до переговорів. Порядок укладання міжнародних контрактів. Застосування GRM-систем у переговорному процесі. Сутність та зміст комерційних переговорів.

4.2. Роль торгових звичаїв в укладанні міжнародних контрактів. Поняття про торгові звичаї. Умови застосування торгових звичаїв. Правила застосування торгових звичаїв.

4.3. Тактичні прийоми переговорного процесу. Методи ведення переговорів. Тактика і техніка переговорного процесу. Класифікація міжнародних переговорів.

Тема 5. Організація виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу в умовах цифровізації

5.1. Етапи виконання міжнародних контрактів. Матеріальна та техніко-юридична стадії виконання міжнародних контрактів. Маркування товарів в рамках виконання міжнародних контрактів. Способи забезпечення виконання зобов'язань за міжнародними контрактами.

5.2. Підготовка товару до відвантаження: відсорткування товару;

формування відповідних партій; виконання вимог до упакування та маркування товару. Види маркування товарів. Особливості упакування товару для перевезення різними видами транспорту.

5.3. Зовнішньоторговельна документація, якою оформлюється виконання міжнародних контрактів. Програмне забезпечення для формування документообігу. Документи з підготовки товару до відвантаження. Комерційні документи. Документи, що надають кількісну і якісну характеристики товарів. Платіжні, страхові, транспортні, митні документи, що супроводжують виконання міжнародних контрактів.

Змістовий модуль 2. Умови укладання та виконання міжнародних контрактів

Тема 6. Поняття про Інкотермс та його застосування у міжнародній практиці

6.1. Поняття про Інкотермс. Поняття про міжнародні правила постачання Інкотермс. Характер та порядок використання базових умов постачання Інкотермс.

6.2. Історія Інкотермс. Діяльність Міжнародної торгової палати. Збірники "Міжнародних правил тлумачення торгових термінів".

6.3. Характеристика версій Інкотермс. Характеристика версій Інкотермс 1936, 1953, 1967, 1980, 1990, 2000, 2010 та 2020 років.

Тема 7. Базові умови постачання в ІНКОТЕРМС-2020

7.1. Поняття про Інкотермс-2020. Введення в дію Інкотермс 2020. Групи правил базових умов поставок товару (E, F, C і D). Таблиця правил Інкотермс 2020.

7.2. Характеристика базових умов постачань в Інкотермс-2020. Особливості застосування базових умов постачань груп E, F, C і D Інкотермс 2020 у міжнародних контрактах.

7.3. Умови постачань, що не ввійшли до Інкотермс-2020. Характеристика та особливості застосування базових умов постачань: FIW, FIB, FIP, FOD, FP, FT, FFB, FRRB, FIT.

7.4. Інкотермс-2020: спільні і відмінні риси з попередніми версіями. Базові правила постачань різних версій, що мають однакові та різні умови. Базові правила Інкотермс 2020, що не містяться в ранніх версіях.

Тема 8. Валютно-фінансові умови міжнародних контрактів

8.1. Поняття про валютні умови міжнародних контрактів та чинники, що їх визначають. Поняття про вибір валютних умов міжнародних контрактів та чинники, що його визначають. Валюта ціни та валюта платежу. Види валютних ризиків.

8.2. Фінансові умови укладання міжнародних контрактів: спосіб платежу; міжнародні розрахунки та їх форми; засоби платежу; заходи проти необґрунтованої затримки платежу та несплатежу.

8.3. Засоби платежу за міжнародними контрактами: векселі, чеки, поштові і телеграфні перекази, інструкції системи SWIFT.

Тема 9. Транспортні умови міжнародних контрактів

9.1. Поняття про організацію міжнародних перевезень та транспортну логістику. Сутність та призначення транспортної логістики. Класифікація транспортних операцій у зовнішньоекономічній діяльності. Поняття про процес транспортування. Транспортні конвенції.

9.2. Логістичний моніторинг як інструмент узгодження транспортних умов у міжнародних контрактах. Принципи транспортної логістики. Поняття про логістичний моніторинг вантажів. Логістичні характеристики різних видів транспорту. Процес узгодження транспортних умов постачань.

9.3. Умови доставки вантажів у міжнародних контрактах. Характеристика операцій з доставки вантажів. Контроль руху товарів. Організація транспортних перевезень згідно базових умов постачань.

Тема 10. Економічні умови міжнародних контрактів

10.1. Урахування цінового фактора при укладанні міжнародних контрактів. Методи встановлення цін у міжнародних контрактах. Встановлення цін за базовими умовами постачань Інкотермс.

10.2. Страхові умови укладання міжнародних контрактів. Види страхування міжнародних вантажів. Розподіл страхових витрат між покупцем і продавцем.

10.3. Оцінка ефективності міжнародних контрактів. Показники валютної та економічної ефективності міжнародних контрактів. Показники ефективності експортно-імпортних операцій на макрорівні.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми	Зміст
1	2
Тема 1. Семінарське заняття 1	Питання до заняття: 1. Структура типових міжнародних контрактів. 2. Міжнародні контракти в грошовій формі. 3. Міжнародні реекспортні та реімпортні контракти. 4. Поняття про міжнародні контракти з аутсорсингу
Тема 2. Лабораторне заняття 1	Лабораторна робота 1. Підготовка міжнародного торговельного контракту
Тема 3. Семінарське заняття 2	Робота в малих групах за питаннями: 1. Види міжнародних контрактів. 2. Характеристика міжнародних контрактів залежно від типу оформлення. 3. Види міжнародних контрактів залежно від предмету контракту. 4. Види міжнародних контрактів залежно від термінів виконання. 5. Характеристика міжнародних контрактів залежно від форми оплати. 6. Поняття про типові міжнародні контракти
Тема 3. Лабораторне заняття 2	Лабораторна робота. Підготовка типової форми міжнародного контракту з сервісного обслуговування

Тема 4. Семінарське заняття 3	Питання до заняття: 1. Організація підготовки міжнародних контрактів. 2. Робота з укладання міжнародних контрактів. 3. Тактика переговорного процесу. 4. Прийоми та правила ділового спілкування, що застосовуються під час проведення ділових переговорів. Дискусія з питання: 5. Поняття про торгові звичаї
Тема 4. Лабораторне заняття 3	Лабораторна робота. Оцінка географічної структури експортних та імпорتنних операцій в Україні
Тема 5. Практичне заняття 1	Заняття у формі міні-тренінгу: Визначення вартості постачання на базових умовах Інкотермс 2020 в міжнародних контрактах
Тема 5. Лабораторне заняття 4	Лабораторна робота. Оцінка товарної структури експортних та імпорتنних операцій в Україні
Тема 6. Лабораторне заняття 5	Лабораторна робота: 1. Розподіл витрат між Продавцем і Покупцем за базовими умовами постачань Інкотермс 2020 2. Визначення надбавки до ціни за базовими умовами постачань Інкотермс 2020
Тема 6. Семінарське заняття 4	Заняття за питаннями: 1. Етапи видозміни Інкотермс. 2. Відмінності Інкотермс 1990 і Інкотермс 2000. 3. Спільні і відмінні риси Інкотермс 2000 і Інкотермс 2010. 4. Відмінності Інкотермс 2010 і Інкотермс 2020. 5. Трактування базових умов постачань в різних версіях Інкотермс
Тема 7. Лабораторне заняття 6	Лабораторна робота у формі рольової гри “Умови укладання міжнародного контракту”
Тема 7. Семінарське заняття 5	Заняття за питаннями: 1. Сутність Інкотермс 2020. 2. Базові умови постачань Інкотермс 2020, що використовуються при морських перевезеннях. 3. Базові умови постачань Інкотермс 2020, що використовуються при сухопутних перевезеннях. 4. Переваги і недоліки базових умов постачань Інкотермс 2020
Тема 8. Семінарське заняття 4	Заняття за питаннями: 1. Поняття про транспортну логістику. 2. Організація транспортних перевезень за умовами постачань Інкотермс 2020. 3. Переваги повітряного транспорту. 4. Переваги і недоліки автомобільного транспорту. 5. Переваги і недоліки залізничного транспорту. 6. Переваги і недоліки водного транспорту
Тема 9. Лабораторне заняття 7	Лабораторна робота. Оцінка видової, географічної та регіональної структури зовнішньої торгівлі послугами
Тема 10. Практичне заняття 1	1. Оцінка валютної ефективності міжнародних контрактів (макрорівень). 2. Оцінка ефективності міжнародних контрактів (мікрорівень)

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною подано у табл. 3.

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Теоретичні засади складання міжнародних контрактів. 2. Міжнародні контракти в системі зовнішньоекономічної діяльності. 3. Ознаки міжнародних контрактів
Тема 2	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Структура типових міжнародних контрактів. 2. Міжнародні контракти в грошовій формі. 3. Міжнародні реекспортні та реімпортні контракти. 4. Поняття про міжнародні контракти з аутсорсингу"
Тема 3	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Поняття про типовий міжнародний контракт аутсорсингу. 2. Типовий міжнародний контракт реімпорту
Тема 4	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Види ділових переговорів. 2. Відмінності ділових переговорів і ділових бесід. 3. Види домовленостей між учасниками ділових переговорів
Тема 5	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Види ділових переговорів. 2. Відмінності ділових переговорів і ділових бесід. 3. Види домовленостей між учасниками ділових переговорів. Підготовка до колоквіуму
Тема 6	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Умови транспортування в різних версіях Інкотермс. 2. Початкові правила Інкотермс
Тема 7	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Базові умови постачання групи F за Інкотермс 2020. 2. Базові умови постачання групи D за Інкотермс 2020
Тема 8	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Характеристика сучасних форм розрахунків. 2. Характеристика сучасних видів розрахунків. 3. Міжнародна практика валютних розрахунків
Тема 9	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Типи суден для морських перевезень. 2. Особливості використання трубопровідного транспорту. 3. Організація авіаперевезень в рамках Інкотермс 2020
Тема 10	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Методика визначення цінових умов міжнародних контрактів. 2. Методика оцінки ефективності експортно-імпортних операцій
Тема 1 – 10	Підготовка творчого завдання, виконання домашніх завдань

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 2 – 10), міні-лекція (Тема 1)).

Наочні (демонстрація (Теми 1 – 10)).

Практичні (практична робота (Теми 5, 10), семінар-дискусія (Тема 4), ділова гра (Тема 8)), лабораторна робота (Теми 2 – 7, 9), семінарські заняття (1, 3, 4, 6 – 8).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

Формою семестрового контролю є залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти отримати залік – 60 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залікова оцінка визначається шляхом сумування балів за усі види поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи під час поточного контролю: тестування (15 балів), презентації та доповіді (10 балів), творче завдання (11 балів), домашні завдання (6 балів), опитування (10 балів), письмова контрольна робота (5 балів), колоквиуми (24 бали), лабораторні роботи (19 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посіб. з дисциплін "Міжнародна економіка" та "Міжнародні економічні відносини" для студентів спец. 292 "Міжнародні економічні відносини" всіх форм навчання / Босак А. О. [та ін.]. Львів : Міські інформаційні системи, 2021. – 354 с.

2. Сидоров О. А. Світова економіка та міжнародні економічні відносини : підручник / О. А. Сидоров, Н. О. Фісуненко. – Дніпро : Арт-Прес, 2023. – 400 с.

Додаткова

3. Босак А. О. Міжнародні економічні відносини : практикум для студентів спец. 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалавр.) рівня освіти всіх форм навчання / А. О. Босак, О. Ю. Григор'єв. – Львів : Міські інформ. системи, 2022. – 161 с.

4. Дергачова В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. для здобувачів освіт. ступеня бакалавра за спец. 073 "Менджмент" / В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко ; [відп. ред. О. А. Гавриш]. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 421 с.

5. Лісовський П. М. Міжнародна економіка: креативність, плановість, законність : навч. посіб. / П. М. Лісовський, Ю. П. Лісовська. – Київ : Ліра-К, 2021. – 106 с.

6. Максименко Я. А. Курс міжнародної економіки : підруч. для студентів зі спец. "Економіка", "Облік і оподаткування", "Фінанси, банківська справа та страхування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", "Міжнародні економічні відносини" / Я. А. Максименко. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2021. – 207 с.

7. Мішин О.Ю. Міжнародні контракти: методичні рекомендації до практичних та лабораторних завдань для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс]. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 62 с. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26821>.

8. Мішин О.Ю. Міжнародні контракти: методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня : [Електронне видання]. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 80 с. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25308/1/2021-%d0%9c%d1%96%d1%88%d0%b8%d0%bd%20%d0%9e%20%d0%ae.pdf>.

9. Мішина С. В. Формування кадрового забезпечення міжнародної контрактної діяльності / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – 2020. – № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2020/59.pdf.

Інформаційні ресурси

10. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України. – Режим доступу : www.ucci.org.ua.

11. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна "Міжнародні контракти" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5588>.

12. Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.